

ΕΡΓΑΣΙΑ

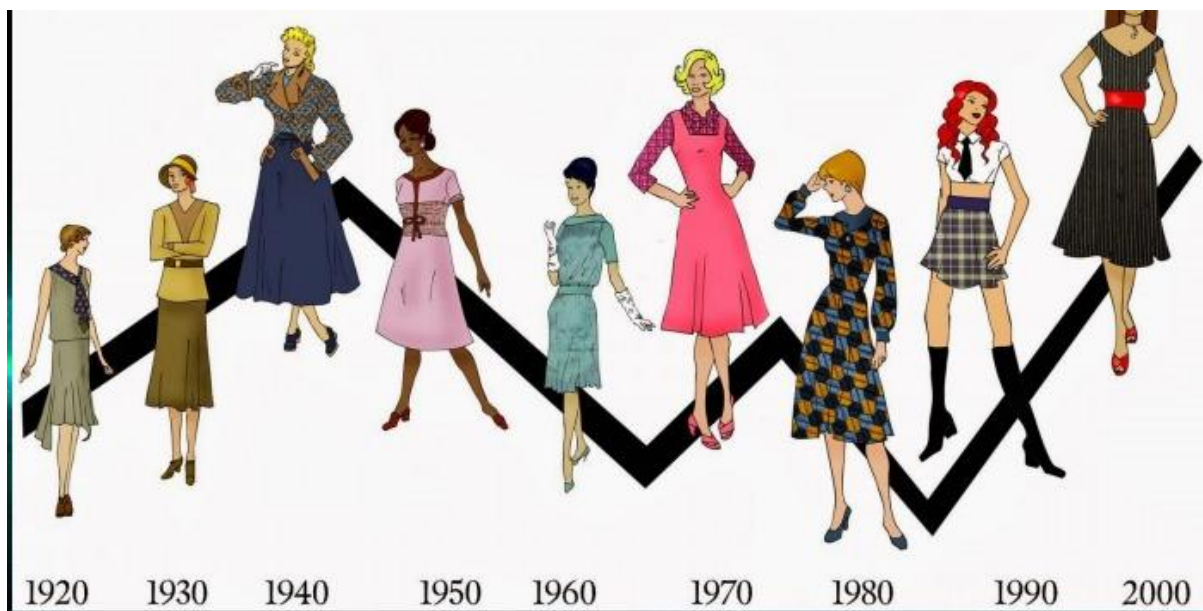
Ενδυμασία Και Ρουχισμός Στην Αρχαία Ελλάδα

Μάθημα: Project

Τμήμα: Β1

Θέμα: Μόδα, ρούχα και νέοι

Ομάδα: Φάνης Αραβανής, Ανδρέας Κουτσαντώνης, Ηλίας Αντωνόπουλος, Γιώργος Κουτσαντώνης

Εισαγωγή

Η ενδυμασία έχει πολύ μεγάλη σημασία στη ζωή του ανθρώπου. Εκτός από ανάγκη, συνδέεται και με το χαρακτήρα του ανθρώπου. Καθένας διαλέγει τον τρόπο που ντύνεται ανάλογα με την προσωπικότητά του. Υπάρχει επίσης αλληλεπίδραση μεταξύ ενδυμασίας και ανθρώπινης συμπεριφοράς. Γι' αυτό όταν κάποιος θέλει να κάνει μια σημαντική αλλαγή στη ζωή του, φροντίζει να αλλάξει το ντύσιμό του. Επίσης, τα χρώματα που διαλέγει ο άνθρωπος για το ντύσιμό του όχι μόνο αποκαλύπτουν την προσωπικότητά του, αλλά και επιδρούν στη διάθεση και στη συμπεριφορά του. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ενδυμασίας αποτελεί η μόδα, δηλαδή οι αλλαγές στον τρόπο ντυσίματος που χαρακτηρίζουν μια χρονική περίοδο. Οι αλλαγές της μόδας εξαρτώνται από τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, από τις αισθητικές αντιλήψεις κάθε περιόδου, καθώς και από την εξέλιξη της τεχνολογίας.

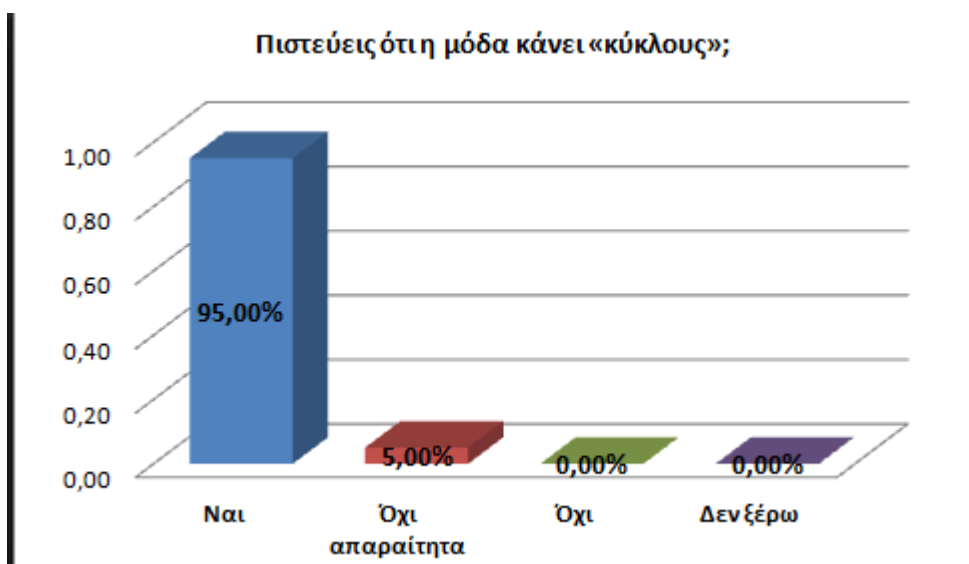
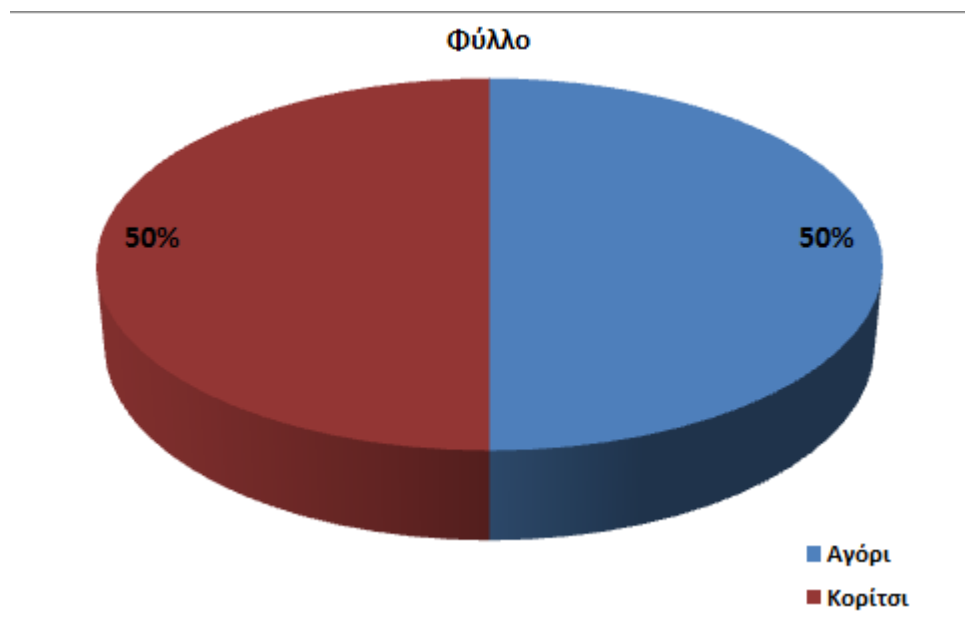
Περίληψη

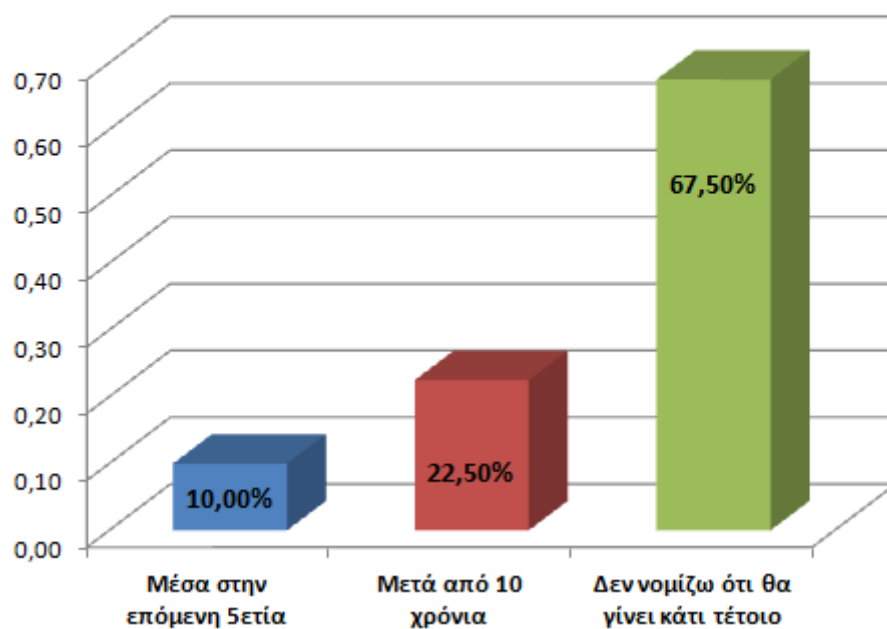
Στην παρακάτω εργασία αναφέρονται αναλυτικά οι ενδυμασίες που διαμορφώθηκαν με τον χρόνο και έχουν συντελέσει στην δημιουργία των σημερινών τάσεων της μόδας. Συνεπώς αναλύουμε την ενδυμασία από την αρχαία Ελλάδα καθώς και την εξέλιξή της στην σύγχρονη Ελληνική ιστορία! Επιπρόσθετα, έχουμε προετοιμάσει και μία παρουσίαση σχετικά με την έρευνα που πραγματοποιήσαμε σε συνεργασία με τις υπόλοιπες ομάδες!

Ερωτηματολόγια:

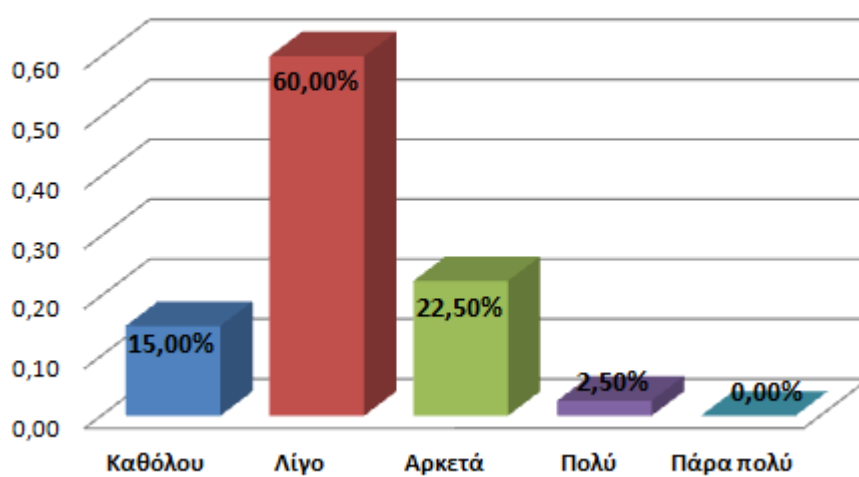
Παρακάτω είναι τα αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια που ετοιμάστηκαν για την ερευνητική εργασία “Μόδα Ρούχα Και Νέοι” και απαντήθηκαν από τα άτομα των υπολοίπων ομάδων-τάξεων

Πόσο σύντομα πιστεύεις ότι τα ρούχα θα έχουν χαρακτηριστικά που δεν υπάρχουν σήμερα, όπως δεν θα λερώνονται, δεν θα χρειάζονται πλύσιμο ή/και σιδέρωμα, θα φορτίζουν συσκευές, θα συνδέονται με άλλες συσκευές κλπ;

Γνωρίζεις πράγματα για την Ιστορία της μόδας;

Οι Ενδυμασίες:

Πέπλος

Ο μάλλινος πέπλος, γυναικείο ένδυμα, διαμορφώνονταν μέσα από ένα ορθογώνιο ύφασμα το οποίο δεν χρειαζόταν καν να ραφτεί. Το ύφασμα διπλωνόταν στο ένα τρίτο περίπου του ύψους του μία φορά προς τα έξω σχηματίζοντας έτσι έναν υφασμάτινο όγκο, το απόπτυγμα, που έπεφτε προς τα έξω στην πλάτη και το στήθος. Η κλειστή πλευρά του υφάσματος βρισκόταν συνήθως στην αριστερή πλευρά του σώματος. Με πόρτες και περόνες καρφισώνονταν η επάνω παρυφή του υφάσματος με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείται άνοιγμα για το λαιμό και το δεξιό βραχίονα. Στην αριστερή του πλευρά ο πέπλος είχε δύο παρυφές κάτω και τέσσερις επάνω στο ύψος του αποπτύγματος, το οποίο μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και ως κάλυμμα κεφαλής. Ο πέπλος μπορούσε να φορεθεί επάνω από το χιτώνα.

Χιτώνας

Άλλος βασικός τύπος ενδύματος ήταν ο χιτώνας ο οποίος φοριόταν τόσο από άντρες, όσο και από γυναίκες και ήταν λινός. Και εδώ το αρχικό σχήμα του υφάσματος ήταν σωληνοειδές, συνήθως όμως χωρίς απόπτυγμα. Τα σημεία στο ύφασμα που ράβονταν, ήταν οι μακριές πλευρές καθώς και οι ώμοι. Έτσι ο χιτώνας σχημάτιζε μανίκια, τις χειρίδες, που ήταν κοντές και έφεραν κομβία. Ο χιτώνας με μανίκια ονομάζονταν χειριδωτός.

Διακρίνονται δύο είδη του αρχαίου χιτώνα: ο ένας, ο φαρδύς, ήταν ραμμένος στην επάνω παρυφή, αφήνοντας ανοίγματα για το κεφάλι και τους βραχίονες ή ήταν κλεισμένος με μία σειρά από μικρά κουμπιά. Ο στενός χιτώνας απ' την άλλη ήταν εντελώς κλειστός στην επάνω πλευρά, με εξαίρεση το άνοιγμα για το κεφάλι, ενώ τα ανοίγματα για τους βραχίονες βρίσκονταν στο επάνω μέρος των πλαϊνών πλευρών. Εάν τραβήξει κανείς στον φαρδύ χιτώνα το ύφασμα στο ύψος της μασχάλης προς τα επάνω, τότε δημιουργούνται ανάλογα με το φάρδος μεγάλα ή μικρά ανοίγματα που μοιάζουν με χειρίδες τα οποία στην επάνω πλευρά φέρουν ραφή ή σειρά κουμπιών. Στο στενό χιτώνα από την άλλη οι χειρίδες έπρεπε να ραφτούν ξεχωριστά.

Ο πέπλος και ο χιτώνας φοριόταν συχνά με ζώνη στη μέση. Οι γυναίκες μάζευαν αρκετό ύφασμα του χιτώνα πίσω, το οποίο έπεφτε πάλι προς τα κάτω σχηματίζοντας τον κόλπο. Στον κοντό αντρικό χιτώνα ένα τμήμα του υφάσματος περνούσε κάτω από το καβάλο από πίσω προς τα μπρος και κατόπιν στερεώνονταν στη ζώνη ώστε να σχηματίζεται κάτι σαν σόρτς. Ο χιτώνας όταν δεν ζώνονταν ονομάζονταν ορθοστάδιος, ενώ εάν έφτανε ως τα πέλματα ονομάζονταν ποδήρης. Ο χιτώνας φοριόταν και από τους άντρες, ενώ αργότερα τον φορούσαν ηλικιωμένοι, ιερείς και στις γιορτές. Στην καθημερινή ζωή προτιμούσαν τον κοντό χιτώνα καθώς προσέφερε ελευθερία κινήσεων, ιδίως για τους οπλίτες και τους κυνηγούς. Ένα είδος χιτώνα ήταν ο ετερομάσχαλος ή εξωμής με ακάλυπτο τον ένα ώμο, ρούχο που φοριόταν κυρίως από τους χειρωνάκτες.

Ιμάοτι

Χαρακτηριστικό ένδυμα της αρχαϊκής περιόδου ήταν και το λεγόμενο λοξό ιμάτιο από το 700 π.Χ. περίπου και εξής, γνωστό από τις αρχαϊκές Κόρες της Ακρόπολης. Το ιμάτιο ήταν ένα μακρύ ύφασμα που το περνούσαν κάτω από την αριστερή μασχάλη, το τύλιγαν γύρω από το στήθος και την πλάτη και το κούμπωναν πάνω από το δεξιό βραχίονα.

Από την άλλη πλευρά έπεφτε ανοιχτό προς τα κάτω.

Το ιμάτιο μπορούσε επίσης να στερεώνεται συμμετρικά και να πέφτει ελεύθερο στην πλάτη, με τις δύο άκρες του που περνούσαν πάνω από τους ώμους προς τα εμπρός, να κρέμονται προς τα κάτω ή πάλι να τυλίγεται γύρω από τους γοφούς ή να καλύπτει τους γοφούς και η μία άκρη του να περνά επάνω από την πλάτη στον αριστερό ώμο και να πέφτει ελεύθερα προς τα μπρος. Το ιμάτιο φοριόταν από άντρες και γυναίκες.

Χλαμύδα

Η χλαμύδα ήταν αποκλειστικά ανδρικό ρούχο. Συνήθως ήταν πιο κοντή από το ιμάτιο. Το ύφασμα διπλωνόταν μία φορά καθέτως και στερεωνόταν στο δεξιό ώμο με πόρπη ή περόνη, ώστε να καλύπτεται ο αριστερός βραχίονας από την κλειστή πλευρά του υφάσματος, με το δεξιό τελείως ακάλυπτο. Η χλαμύδα ήταν περισσότερο ένδυμα των εφήβων, των ταξιδιωτών και των στρατιωτών. Παρ' ότι η υφαντική ήταν μία βασική οικιακή δραστηριότητα, δεν έλειπαν και τα διάφορα εργαστήρια υφαντουργίας που παρήγαγαν πολυτελή υφάσματα, σε διάφορα χρώματα, αλλά και διακοσμημένα με περίτεχνα σχέδια. Ονομαστά ήταν για παράδειγμα τα διάφανα υφάσματα της Λακωνίας και του Τάραντα, τα πολυτελή της Κορίνθου, των Μεγάρων και της Μιλήτου. Σε ορισμένες αρχαίες πόλεις υπήρχαν απαγορεύσεις σχετικά με το είδος των ενδυμάτων που έπρεπε να φοριούνται. Για παράδειγμα στις Συρακούσες μόνο οι εταίρες μπορούσαν να φορούν πολύχρωμα ρούχα. Ο Σόλων στην Αθήνα επέτρεπε η νύφη να έχει μέχρι τρία ενδύματα στην προίκα της, ενώ αυστηροί ήταν επίσης και οι κανονισμοί διαφόρων ιερών σε σχέση με την ενδυμασία. Σε κάποιες περιπτώσεις η ελληνική ενδυμασία δεχόταν τις διάφορες επιδράσεις των βαρβαρικών ενδυμάτων, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τον κάνδυ στις απεικονίσεις του 5ου αι. στην Αθήνα, το μακρύ επανωφόρι με τις μακρές χειρίδες. Στη Σπάρτη τα πολύχρωμα ρούχα ήταν χαρακτηριστικά των εταίρων, ενώ οι οπλίτες πολεμούσαν με πορφυρούς χιτώνες. Στη Βραυρώνα πάλι τα κορίτσια φορούσαν κροκωτούς χιτώνες, οι μέτοικοι στα Παναθήναια φορούσαν πορφυρά και οι Αθηναίοι λευκά. Οι ιερείς και οι ιέρειες φορούσαν συνήθως άζωστο χιτώνα και κάποτε από πάνω επενδύτη με πλούσια διακόσμηση, ρούχα λευκά, σπάνια πορφυρά. Οι Ελλαοδίκες στην Ολυμπία επίσης φορούσαν πορφυρά και στα Νέμεα σκούρα. Στις κηδείες φορούσαν μαύρο αλλά και χρώματα σκούρα, ενώ αντίθετα στο Άργος φορούσαν λευκά. Γενικότερα στην καθημερινή ζωή τα ενδύματα ήταν απλούστερα, γεγονός που εξαρτιόταν βέβαια και από το επάγγελμα. Οι χειρωνακτες, οι άνθρωποι της υπαίθρου και οι δούλοι φορούσαν την εξωμίδα, οι αγρότες από πάνω φορούσαν τηγκατωνάκη με χοντρό μαλλί με παρυφή από προβιά, οι αλιείς τον φορμό από πλεκτή ψάθα και οι βοσκοί τη διφθέρα.

Σανδάλια:

Τα σανδάλια ήταν ο συνηθέστερος τύπος υποδημάτων τα οποία φορούσαν οι γυναίκες οι οποίες περνούσαν και τις περισσότερες ώρες τους στο σπίτι. Τα ελληνικά σανδάλια διέφεραν από τα αρχαία αιγυπτιακά ως προς το ότι τα ελληνικά διέθεταν ένα πλήθος από λουρίδες με τις οποίες στερεώνονταν με ασφάλεια στο πόδι. Οι πλούσιοι ήταν αυτοί που φορούσαν δερμάτινα σανδάλια, ενώ οι φτωχοί φορούσαν αυτά με τους ξύλινους πάτους.

Κρηπής:

Η κρηπής ήταν ένα υπόδημα κάτι ανάμεσα στο σανδάλι και το χαμηλό παπούτσι και αναφέρεται ότι φοριόταν από τους στρατιώτες. Διέθετε καρφιά και θεωρούνταν ένα σχετικά «άξεστο» υπόδημα. Ενδιάμεσος τύπος ανάμεσα σε σανδάλι και κλειστό υπόδημα.

Κόθορονος:

Ο κόθορονος φοριόταν συχνά από γυναίκες και άνδρες. Ήταν ένα κλειστό υπόδημα χωρίς σόλα, που περνούσε πάνω από τον αστράγαλο, φτιαγμένο από τόσο μαλακό δέρμα που ταίριαζε και στα δύο πόδια. Ο κόθορονος ανήκε επίσης και στην ενδυμασία των τραγικών ηθοποιών. Θεωρούνταν μάλιστα ως το υπόδημα που ανακαλύφθηκε από τον Αισχύλο.

Ενδρομής:

Η ενδρομής ή εμβάς ήταν μία μπότα που φοριόταν κυρίως στο κυνήγι ή από τους ιππείς, ανοιχτή στα πλάγια μέχρι κάτω και με ιμάντες για να κλείνει. Οι ιππείς φορούσαν συχνά μία μπότα το επάνω τμήμα της οποίας γύριζε προς τα έξω.

Blaution:

Άλλα υποδήματα ήταν το blaution το οποίο φοριόταν στα δείπνα.

Karabatine: Το απλό παπούτσι, το karabatine, αποτελούνταν από ακατέργαστο δέρμα τυλιγμένο γύρω από το πόδι, ένα υπόδημα κυρίως για τους φτωχούς και τους αγρότες.

Baucis:

Η baucis ήταν ένα κομψό γυναικείο υπόδημα.

Ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας – Η ελληνική παραδοσιακή ενδυμασία

Ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας

Τα πρώτα ενδύματα δημιουργήθηκαν κατά την Παλαιολιθική εποχή. Οι άνθρωποι τότε συνήθιζαν να διακοσμούν το δέρμα τους με σχέδια, χρώματα και τατουάζ. Κάλυπταν, επίσης, το σώμα τους χρησιμοποιώντας δέρματα ζώων, γούνες και φύλλα από δέντρα. Κατά τη Νεολιθική εποχή δημιουργήθηκε η υφαντική με την εφεύρεση του αργαλειού. Έτσι άρχισαν να κατασκευάζονται τα πρώτα υφάσματα.

Στη συνέχεια, η ενδυμασία διαμορφώθηκε στους πρώτους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν

στη Μεσοποταμία και στην Αίγυπτο. Στη Μεσοποταμία έφτιαχναν ρούχα από υφάσματα με κρόσσια, τα οποία θύμιζαν τις τούφες μαλλιού στα δέρματα ζώων που φορούσαν οι πρωτόγονοι. Στην Αίγυπτο οι άντρες φορούσαν ως κύριο ρούχο ένα κοντό κομμάτι ύφασμα που τύλιγαν γύρω από την περιφέρειά τους. Οι γυναίκες ήταν ντυμένες με ένα απλό μακρύ, πολύ εφαρμοστό φόρεμα. Η αρχαία ελληνική ενδυμασία αποτελούνταν από ορθογώνια υφάσματα που φορούσαν και τα δύο φύλα. Τα τύλιγαν με διάφορους τρόπους γύρω από το σώμα σχηματίζοντας πτυχώσεις. Τα κυριότερα ήταν ο χιτώνας, που φοριόταν κατάσαρκα και ραβόταν στους ώμους, και το ιμάτιο, που χρησίμευε ως πανωφόρι. Ήταν ρούχα απλά και λειτουργικά, που αντανakλούσαν το πνεύμα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Οι Ρωμαίοι επηρεάστηκαν από τον ελληνικό πολιτισμό και στον τομέα της ενδυμασίας. Τα ρούχα τους ήταν παρόμοια με τα ελληνικά. Η ενδυμασία στο Βυζάντιο διατήρησε ορισμένα στοιχεία από την ελληνορωμαϊκή παράδοση, αλλά δέχτηκε και ανατολικές επιδράσεις, καθώς και την επίδραση της χριστιανικής θρησκείας. Γενικά, η βυζαντινή ενδυμασία χαρακτηρίζεται από επισημότητα και μεγαλοπρέπεια.

Αναγέννηση

Στην Αναγέννηση (15ος-16ος αι.) τα ενδύματα ήταν πολυτελή και έδιναν όγκο στο σώμα. Κατά το 17ο αιώνα συνηθίζονταν πολλές δαντέλες και φιόγκοι στα ρούχα, καθώς και περούκες στο κεφάλι για άντρες και γυναίκες.

Κατά το 18ο αιώνα η ενδυμασία χαρακτηριζόταν από κομψότητα, χάρη και απαλά χρώματα. Κατά το 19ο αιώνα, οι άντρες υιοθέτησαν το -αγγλικής προέλευσης- κοστούμι, που παρέμεινε, με μικρές αλλαγές, μέχρι σήμερα η κύρια αντρική ενδυμασία. Οι γυναίκες φορούσαν κρινολίνο και καπέλο.

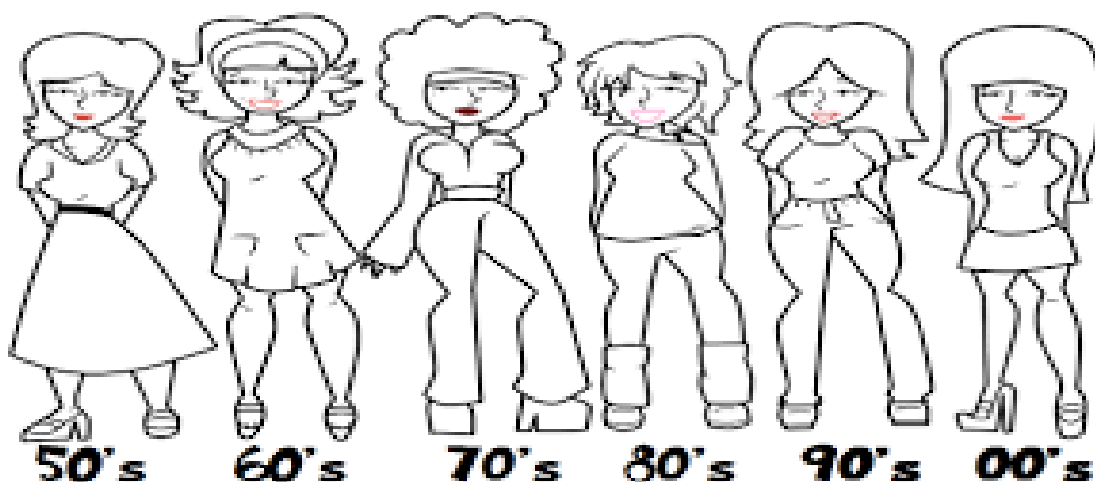
Κατά τον 20ό αιώνα σημειώθηκε μεγάλη αλλαγή στην ενδυμασία. Η εξέλιξη της τεχνολογίας (συνθετικά υλικά, μαζική παραγωγή έτοιμων ρούχων), οι κοινωνικές αλλαγές και ο νέος τρόπος ζωής δημιούργησαν έναν πιο απλό τρόπο ντυσίματος. Οι γυναίκες δανείζονται στοιχεία της αντρικής ενδυμασίας, όπως τα παντελόνια, κόβουν κοντά τα μαλλιά τους και κονταίνουν τις φούστες τους. Θέλουν να δείξουν έτσι τον καινούργιο ρόλο τους στην κοινωνία. Οι άντρες τολμούν ένα πιο άνετο και χαρούμενο ντύσιμο.

Η ελληνική παραδοσιακή ενδυμασία

Οι γυναίκες φορούσαν ως βασικό ρούχο ένα μακρύ πουκάμισο. Πάνω από αυτό φορούσαν είτε το καβάδι, ένα μακρύ, λινό ή μεταξωτό, φόρεμα με μανίκια, ανοιχτό μπροστά, είτε το σιγκούνι, ένα ολόμαλλο ρούχο, επίσης ανοιχτό μπροστά αλλά χωρίς μανίκια, που προτιμούσαν στις περιοχές με πιο ψυχρό κλίμα. Σε νησιά και σε παράλιες περιοχές συνηθιζόταν το φουστάνι, που προερχόταν από τα φορέματα των γυναικών της Δυτικής Ευρώπης. Σε γενικές γραμμές, οι γυναικείες φορεσιές ήταν πολύχρωμες και στολισμένες με πολλά κεντήματα.

Αντίθετα, τα αντρικά ενδύματα είχαν πιο απλή διακόσμηση και περιορισμένο χρωματολόγιο. Κύριο αντρικό ένδυμα ήταν το κοντό πουκάμισο (πουκαμίσα), που φοριόταν με μεγάλες πλεκτές λευκές κάλτσες ή με παντελόνι. Στα νησιά και στα παράλια συνήθιζαν τη βράκα, ένα φουφουλωτό παντελόνι. Οι πολεμιστές φορούσαν τη φουστανέλα, μια πολύπτυχη μακριά φούστα. Στην επανάσταση του 1821 το ρούχο αυτό διαδόθηκε πολύ και αργότερα αποτέλεσε την αντρική εθνική ενδυμασία. Η αντίστοιχη γυναικεία ενδυμασία είχε ως βάση το ευρωπαϊκό φουστάνι, συνδυασμένο με στοιχεία της παραδοσιακής φορεσιάς. Ονομάστηκε «φορεσιά Αμαλίας», από το όνομα της πρώτης βασίλισσας της Ελλάδας που την καθιέρωσε.

Οι ελληνικές παραδοσιακές ενδυμασίες, όπως και κάθε άλλη μορφή ενδυμασίας του παρελθόντος, αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο της πολιτισμικής κληρονομιάς. Είναι δημιουργήματα με καλλιτεχνική αξία και συγχρόνως φανερώνουν πολλά για την ιστορία, την κοινωνία και τον πολιτισμό της εποχής τους.

Βιβλιογραφία:

http://www.tmth.edu.gr/aet/thematic_areas/p135.html : Νοησίσ Κέντρο Διάδωσης
Επιστημών & Μουσείο Τεχνολογίας

http://www.eoellas.org/wp-content/uploads/2015/04/timeline_s-700x350.jpg :

<http://www.tmth.gr/sciencerelated/64-arxaia-elliniki-technology/377-arxaia-endymata-kai-yprodimata> : Φίλοι Του Τεχνικού Μουσείου Θεσσαλονίκης -

<https://ekivolosblog.wordpress.com/2013/06/30/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%B9%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%B4%CF%85%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/> : ΕΚΪΒΟΛΟΣ

http://omadaethnikonlakonias.blogspot.gr/2012/12/blog-post_1561.html : Ομάδα
Εθνικών Λακωνίας

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL103/57/442,1682/images/img6-8.jpg>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL103/57/442,1682/>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL103/57/442,1682/images/img6-7.jpg>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL103/57/442,1682/images/img6-4.jpg>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL103/57/442,1682/images/img6-4.jpg>